

Konference se koná pod záštitou primátora hlavního města Prahy doc. MUDr. Bohuslava Svobody, CSc. • Die Tagung findet unter der Schirmherrschaft des Primators der Hauptstadt Prag doc. MUDr. Bohuslav Svoboda, CSc. statt.

Organizátoři prosí o nahlášení Vaší účasti a kontaktních údajů na emailovou adresu Marketa.Ruckova@praha.eu nejpozději do 4. října 2023 • Die Organisatoren bitten Sie um eine verbindliche Anmeldung und die Zusendung Ihrer Kontaktdaten spätestens bis zum 4. Oktober 2023 an die E-Mail-Adresse Marketa.Ruckova@praha.eu

Změna programu vyhrazena • Programmänderungen vorbehalten

PRAHA
PRAGUE
PRAGA
PRAG

ARCHIV
HLAVNÍHO
MĚSTA PRAHY

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM
Filozofická fakulta

HISTORICKÝ ÚSTAV
Akademie věd České republiky

FAKULTA
HUMANITNÍCH STUDIÍ
Univerzita Karlova

● MENDELU
● Zahradnická
● fakulta

Design © Markéta Růčková
Reprodukce © Archiv hl. města Prahy

10.–11. ŘÍJNA 2023 • 10.–11. OKTOBER 2023

Víno jako kulturní fenomén ve městech od středověku do 19. století

42. mezinárodní konference Archivu hlavního města Prahy, pořádaná ve spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Historickým ústavem Akademie věd České republiky, Fakultou humanitních studií Univerzity Karlovy a Ústavem vinohradnictví a vinařství Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity v Brně

Wein als Kulturphänomen in den Städten vom Mittelalter bis zum 19. Jahrhundert

42. internationale Tagung des Archivs der Hauptstadt Prag in Zusammenarbeit mit der Philosophischen Fakultät der J. E. Purkyně-Universität in Ústí nad Labem, dem Historischen Institut der Tschechischen Akademie der Wissenschaften, der Fakultät für Humanistische Studien der Karls-Universität und dem Institut für Weinbau und Önologie der Fakultät für Gartenbau der Mendel-Universität in Brno

Akademie věd
České republiky •
Tschechische Akademie
der Wissenschaften
Národní 3, Praha 1

ÚTERÝ, 10. ŘÍJNA 2023 • DIENSTAG, 10. OKTOBER 2023

8.30–9.00
Prezence • Registrierung

9.00–9.20
Zahájení konference • Eröffnung der Tagung

- 9.20–11.00
- ☼ **Ferdinand Opll:** (Nicht nur) Wien und der Wein. Phänomen und einschlägige Forschung • (Nejen) Vídeň a víno. Fenomén a relevantní výzkum
  - ☼ **Olga Fejtová – Michaela Hrubá:** Město a víno jako badatelské téma české historiografie. Praha v kontextu vývoje českých a moravských měst • Stadt und Wein als Forschungsthema in der tschechischen Historiografie. Prag im Kontext der Entwicklung der böhmischen und mährischen Städte
  - ☼ **Eva Jamrichová – Petr Kočár – Romana Kočárová – Adéla Pokorná – Petr Starec:** Archeobotanické doklady révy vinné (*Vitis vinifera* L.) v Praze od raného středověku do novověku • Archäobotanische Nachweise der Weinrebe (*Vitis vinifera* L.) in Prag vom frühen Mittelalter bis zur Neuzeit
  - ☼ **Jan Royt:** Ikonografie vinné révy, vinice a vinařů ve středověké a novověké Praze • Ikonographie der Weinrebe, Weinberge und Winzer im mittelalterlichen und neuzeitlichen Prag

Diskuse • Diskussion

11.00–11.20
Přestávka • Kaffeepause

- 11.20–13.10
- ☼ **Karl Vocelka:** Wein und Stadt in Österreich – Wien und Krets als Knotenpunkte • Víno a město v Rakousku – Vídeň a Krets (Kremže) jako střediska
  - ☼ **Elisabeth Gruber:** Die Weinlesehöfe auswärtiger Klöster in den landesfürstlichen Städten Krets-Stein an der Donau in Mittelalter und Frühneuzeit • Viniční hospodářské dvory mimoměstských klášterů v panovníckých městech Krets (Kremže) a Stein (Krets-Stein) na Dunaji ve středověku a raném novověku
  - ☼ **Gerhard Ammerer – Alexandra Schmidt:** Wein in der Stadt Salzburg im Mittelalter und der Frühen Neuzeit – urbaner Anbau und auswärtige Besitzungen. Niedergang

und Wiederbelebung • Víno ve městě Salcburku ve středověku a raném novověku – městské pěstování a cizí držba. Úpadek a oživení

☞ **Jiří Koumar:** Měšťan ve (vrchnostenských) viničních knihách v 17. a 18. století • Der Bürger in den (obrigkeitlichen) Weinbüchern im 17. und 18. Jahrhundert

☞ **Jan Knobloch:** Vinice v krajině. Vinice a vinařství v městském okolí na příkladu Litoměřic a panství Velké Žernoseky (*diskusní příspěvek*) • Weinberge in der Landschaft. Weinberge und Weinbau in der städtischen Umgebung am Beispiel von Litoměřice (Leitmeritz) und der Herrschaft Velké Žernoseky (Groß Tschernosek) (*Diskussionsbeitrag*)

Diskuse • Diskussion

13.10–14.30

Polední přestávka • Mittagspause

14.30–16.00

☞ **Walter Gebhardt:** „12 moß Weins zu der lebersulzen“. Notizen zum Wein in Nürnberg um 1500 • „12 mázů vína k játrovému sulcu“. Noticky k vínu v Norimberku kolem roku 1500

☞ **Pavla Státníková:** „Duchek Kapalín koupil sobě, Dorotě, manželce své, dědicům budoucím svým vinici...“ Sonda do hospodaření pražské měšťanské rodiny v první polovině 16. století (*diskusní příspěvek*) • „Duchek Kapalín kaufte einen Weinberg für sich, seine Ehefrau Dorota und seine zukünftigen Erben...“ Eine Sonde in die Wirtschaftsverhältnisse einer Prager Bürgerfamilie in der ersten Hälfte des 16. Jahrhunderts (*Diskussionsbeitrag*)

☞ **Michal Duchoň:** Víno ako kapitál mestských elit v prvej polovici 17. storočia • Wein als Kapital der städtischen Eliten in der ersten Hälfte des 17. Jahrhunderts

☞ **Peter Kónya:** Víno ako hlavný zdroj príjmov a bohatstva slobodného kráľovského mesta Prešova a jeho mešťanov v ranom novoveku • Wein als Haupteinnahmequelle

und Grundlage des Wohlstands der freien Königsstadt Prešov (Eperies) und ihrer Bürger in der Frühen Neuzeit

Diskuse • Diskussion

16.00–16.20

Přestávka • Kaffeepause

16.20–18.00

☞ **Jiří Smrž:** Organizace výroby vína v pražských městech v období pozdního středověku a raného novověku • Die Organisation der Weinerzeugung in den Prager Städten im Spätmittelalter und in der Frühen Neuzeit

☞ **Zdeněk Vostrý:** Práva moravských vinohradních hor dokladem emancipace měšťanů • Die Rechte der mährischen Weinberge als Beweis für die Emanzipation der Bürger

☞ **Hana Jordánková – Ludmila Sulitková:** Pěstování vína – risk i zisk (vybrané problémy městského viničního hospodaření raného novověku na příkladu Brna) • Der Weinbau – Risiko und Gewinn (ausgewählte Probleme der städtischen Weinwirtschaft in der Frühen Neuzeit am Beispiel von Brno/Brünn)

☞ **Attila Tózsza-Rigó:** Wein und Stadt. Weinanbau und Weinverkauf in Pressburg im 16. Jahrhundert (1530–1610) • Víno a město. Vinohradnictví a prodej vína v Prešpurku v 16. století (1530–1610)

Diskuse • Diskussion

STŘEDA, 11. ŘÍJNA 2023 • MITTWOCH, 11. OKTOBER 2023

8.30–9.00

Prezence • Registrierung

9.00–10.40

☞ **Marek Ďurčanský – Marek Brčák:** Pražská univerzita a vinice v 16. a 17. století • Die Prager Universität und die Weinberge im 16. und 17. Jahrhundert

☞ **Ulrike Denk:** „Ungehindert und zur Vermehrung der hochwürdigen Schule“. Aspekte der wirtschaftlichen Bedeutung von Wein und Weinbau für die Universität Wien • „Bez překážek a k vzrůstu veledůstojné školy“.

Aspekty hospodářského významu vína a vinařství pro univerzitu ve Vídni

☞ **Birgit Wiedl:** Koscherwein in der Stadt. Jüdischer Weinbau in den österreichischen Städten des Mittelalters • Košer víno ve městě. Židovské vinařství v rakouských městech ve středověku

☞ **Lenka Blechová:** Pražští Židé v obchodu s vínem koncem středověku a na začátku novověku • Prager Juden im Weinhandel am Ende des Mittelalters und zu Beginn der Neuzeit

Diskuse • Diskussion

10.40–11.00

Přestávka • Kaffeepause

11.00–12.40

☞ **Václav Ledvinka:** Vinice, vinohradnictví a kulturní zemědělská krajina v jižním předpolí Prahy ve druhé polovině 16. století • Weinberge, Weinanbau und die landwirtschaftliche Kulturlandschaft im südlichen Vorland Prags in der zweiten Hälfte des 16. Jahrhunderts

☞ **Petr Vorel:** Jaké víno se pilo na Novém Městě pražském roku 1587 • Welcher Wein im Jahr 1587 in der Prager Neustadt getrunken wurde

☞ **Marie Malivánková Wasková – Petr Kočár:** Víno ve městě piva. Pěstování, dovoz a tržní regulace vína v Plzni (do 18. století) • Wein in der Stadt des Biers. Anbau, Import und Marktregulierung von Wein in Pilsen (bis zum 18. Jahrhundert)

☞ **Andreas Weigl:** Von der Weinexportstadt zur Stadt der Weinschenken. Weinkultur in Wien im 18. Jahrhundert • Od exportního města s vínem k městu vinného výčepu. Vinařská kultura ve Vídni v 18. století

Diskuse • Diskussion

12.40–14.00

Polední přestávka • Mittagspause

14.00–15.40

☞ **Katalin Simon:** „Ein großer Schatz unserer Heimat“. Weine und die Städte Buda und Pest im 18. und 19. Jahrhundert • „Velký poklad naší vlasti“. Vína a města Budín a Pešť v 18. a 19. století

☞ **Jacek Zinkiewicz:** Wine Consumption in Pre-Industrial Krakow • Spotřeba vína v předindustriálním Krakově

☞ **Tomasz Jabłecki – Kalina Mróz-Jabłecka:** Weinkonsum und Weinhandel in Breslau (Wrocław) im 18. und 19. Jahrhundert • Spotřeba vína a obchod s vínem ve Vratislavi v 18. a 19. století

☞ **Dorota Dias-Lewandowska:** Wine trade in Warsaw in the first half of the 19th century – new commercial practices and the evolution of advertising • Obchod s vínem ve Varšavě v první polovině 19. století – nové obchodní praktiky a vývoj reklamy

Diskuse • Diskussion

15.40–16.00

Přestávka • Kaffeepause

16.00–18.00

☞ **Martin Markel:** Brněnští perkmistři 1848–1914 aneb Tradicionalistická anomálie industriálního města • Die Brüner Weinbergmeister 1848–1914 oder Die traditionalistische Anomalie der Industriestadt

☞ **Zlata Prokšová Brátková:** Výčep vína v Praze v první polovině 19. století (*diskusní příspěvek*) • Der Weinausschank in Prag in der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts (*Diskussionsbeitrag*)

☞ **Robert Luft:** Der Großglockner, Tiroler Wein und das Prager Deutschtum. Die Kaufmannsfamilie Stüdl und der Wein in der Prager Gesellschaft des 19. Jahrhunderts • Großglockner, tyrolské víno a pražské němectví. Obchodnická rodina Stüdlů a víno v pražské společnosti 19. století

☞ **Jan Leibl – Martin Zubík:** Druhý život vinohradu jako součást vilové čtvrti v Krásném Březně (Ústí nad Labem) (*diskusní příspěvek*) • Das zweite Leben des Weinbergs als Teil des Villenviertels in Krásné Březno (Schönpriesen bei Aussig) (*Diskussionsbeitrag*)

Diskuse • Diskussion

☞ **Olga Fejtová:** Závěrečné slovo • Schlusswort

